

Куцеля Софія Михайлівна,
студент юридичного факультету
Львівського національного університету
імені І. Франка
Науковий керівник:
доцент кафедри кримінального права
і кримінології юридичного факультету
Львівського національного університету
імені Івана Франка, кандидат юридичних
наук *Сень І. З.*

КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА НЕЗАКОННОГО ПОВОДЖЕННЯ З ХОЛОДНОЮ ЗБРОЄЮ

Дослідження незаконного поведження з холодною зброєю залишається вкрай актуальним, особливо в час повномасштабного вторгнення росії, коли зростає соціальна небезпека та зростає ймовірність скоєння кримінальних правопорушень у цій сфері.

Різноманітність видів та типів холодної зброї, специфіка конструкції, форми, розміри та інші характеристики кожного з них вимагають спеціальних знань у галузі його криміналістичної оцінки. В багатьох випадках названі питання можуть бути вирішені за допомогою криміналістичної експертизи холодної зброї. В даний час у криміналістичній науці докладно і повно розроблено питання, присвячене судовій балістиці – розділу криміналістики, що вивчає технічні питання, що виникають при розслідуванні правопорушень, пов'язаних із застосуванням вогнепальної зброї та боеприпасів до неї, а також вибухових речовин та вибухових пристроїв. Значно меншу увагу приділено питанням класифікації холодної зброї.

Кримінальне законодавство передбачає відповідальність за незаконне поведження із загально небезпечними предметами, у тому числі з холодною зброєю. У Кримінальному Кодексі України (далі – КК України) зброя може виступати як предмет та знаряддя скоєння кримінального правопорушення.

Предмет кримінального правопорушення – це речі, шляхом впливу на які заподіюється або створюється загроза заподіяння істотної шкоди об'єкту кримінального правопорушення. Предметом кримінального правопорушення холодна зброя виступає у ч. 2 ст. 263 КК України «Незаконне поведження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами» [1].

Холодна зброя – предмети та пристрої, конструктивно призначені та за своїми властивостями придатні для неодноразового заподіяння шляхом безпосередньої дії тяжких (небезпечних для життя в момент спричинення) і смертельних тілесних ушкоджень, дія яких ґрунтується на використанні м'язової сили людини [2].

Об'єктом, кримінального правопорушення передбаченого ч. 2 ст. 263 КК України, є громадська безпека в частині убезпечення від порушення правил обороту (користування населенням) холодної зброї [4, с. 886].

Об'єктивну сторону становить низка альтернативних дій, таких як носіння; виготовлення; ремонт; збут.

Склад даного кримінального правопорушення – формальний, оскільки настання наслідків для притягнення до кримінальної відповідальності не потрібне.

Зміст кожного з цих альтернативних діянь розкрито в Постанові Пленуму Верховного Суду України «Про судову практику в справах про викрадення та інше незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами, вибуховими пристроями чи радіоактивними матеріалами» від 26.04.2002.

Незаконне носіння холодної зброї є умисними, вчиненими без передбаченого законом дозволу діями по їх переміщенню, транспортуванню особою безпосередньо при собі (в руках, одязі, сумці, спеціальному футлярі, транспортному засобі тощо) [3].

Під незаконним виготовленням холодної зброї потрібно розуміти умисні, вчинені без передбаченого законом дозволу дії по їх створенню чи переробленню, внаслідок чого вони набувають відповідних характерних властивостей [3].

Ремонт холодної зброї – це таке відновлення характерних властивостей зазначених предметів шляхом заміни або реставрації зношених чи непридатних з інших причин частин, механізмів, усунення дефектів, поломок чи пошкоджень, налагодження нормального функціонування різних частин і механізмів, внаслідок якого ці предмети стають придатними до використання за цільовим призначенням [3].

Незаконний збут холодної зброї полягає в умисній передачі їх іншій особі поза встановленим порядком шляхом продажу, обміну, дарування, сплати боргу тощо [3].

Суб'єкт даного кримінального правопорушення загальний, тобто це осудна особа, які досягла шістнадцятирічного віку.

Суб'єктивна сторона виявляється у прямому умислі, особа усвідомлює, що незаконно носить, виготовляє, ремонтує чи збуває холодну зброю.

Отже, враховуючи, що в Україні відсутній загальний закон щодо зброї, в якому було б надано законодавче визначення понять «зброя», «обігу зброї» та іншим кримінально значущим термінам, і викладений вище матеріал, можемо сформулювати визначення «незаконне поводження з холодною зброєю» як носіння, виготовлення, ремонт, збут зброї, котрі вчиняються без передбаченого законом дозволу і тягнуть кримінальну відповідальність.

Список використаних джерел

1. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05.04.2001 № 2341-III. *Відомості Верховної Ради України*, 2001, № 25–26, ст. 131.

2. Інструкція про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів: Наказ МВС України від 21.08.1998 № 622. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0637-98>.

3. Про судову практику в справах про викрадення та інше незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами, вибуховими пристроями чи радіоактивними матеріалами: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 квітня 2002 р. № 3. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0003700-02>.

4. Мельник М.І., Хавронюк М.І. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України. 10-те вид., переробл. та допов. Київ : ВД «Дакор», 2018. 1368 с.

Ленда Олена Вячеславівна,

ад'юнкт кафедри кримінального права
Національної академії внутрішніх справ

ВСТАНОВЛЕНИЙ ПОРЯДОК НЕСЕННЯ ТА ПРОХОДЖЕННЯ ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ ЯК РОДОВИЙ ОБ'ЄКТ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ, ПЕРЕДБАЧЕНИХ У РОЗДІЛІ XIX ОСОБЛИВОЇ ЧАСТИНИ КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ

Родовим об'єктом кримінальних правопорушень проти встановленого порядку несення військової служби (військових кримінальних правопорушень) прийнято вважати встановлений законодавством порядок несення або проходження військової служби. В теорії кримінального права немає точного визначення встановленого законодавством порядку несення та проходження військової служби. Серед його дефініцій поширеними є розуміння під вказаним порядком таких, що виникають у процесі життя і бойової діяльності військ, суспільних відносин, закріплених у законах, військових статутах, положеннях про проходження служби різними категоріями військовослужбовців та інших актах законодавства [1, с. 1375]; суспільних відносин, що виникають у процесі проходження служби різними категоріями військовослужбовців, їх службової і бойової діяльності і регламентованих нормами права та підзаконними нормативними актами [2, с. 918]; системи правовідносин, що виникають на основі дії норм військового законодавства, у галузі будівництва, життя та діяльності Збройних Сил України, інших військ та військових формувань, створених відповідно до закону [3, с. 58]; сукупність суспільних відносин, що виникають в процесі життя і бойової діяльності військ, закріплених у різних нормативно-правових актах законодавства [4, с. 80].

Встановлений порядок проходження військової служби зобов'язує військовослужбовців строкової служби постійно перебувати в розташуванні військової частини чи місця служби, а офіцерів, прапорщиків, військовослужбовців за контрактом – у службовий час не залишати їх без дозволу відповідного начальника [2, с. 933]. Іншими словами, військовий порядок – це постійне і неухильне виконання військовослужбовцями безпосередніх обов'язків щодо проходження військової служби.

До складу терміну «порядок несення та проходження військової служби» належать: порядок підлеглих та військової честі; порядок проходження військової служби; порядок експлуатації озброєння і військової техніки та користування військовим майном; порядок несення спеціальних служб;